

Socionomens roll inom småbarnspedagogiken

Avsaknaden av en tydlig arbetsbeskrivning

Frida Vesterlund, Vanessa Troberg & Naomi Teir

Lärdomsprov
Det sociala området
2023

Lärdomsprov

Frida Vesterlund, Vanessa Troberg & Naomi Teir

Socionomens roll inom småbarnspedagogiken, Avsaknaden av en tydlig arbetsbeskrivning. Yrkehögskolan Arcada: Det sociala området, 2023.

Identifikationsnummer:

9071, 9070, 9069

Uppdragsgivare:

Stiftelsen Sedmigradsky

Sammandrag:

År 2018 uppdaterades lagen om småbarnspedagogik 540/2018, vilken ska träda i kraft 2030. I och med detta kommer personaldimensioneringen ändra och rollen socionom inom småbarnspedagogik läggs till i arbetsteamet. Socionomstuderande som påbörjat studierna efter 2020 får inte längre lärarbehörighet inom småbarnspedagogiken utan kommer att jobba som socionomer inom småbarnspedagogik. Syftet med denna studie är att tydliggöra socionomens roll inom småbarnspedagogiken eftersom rollen har en ny arbetsbeteckning och arbetsbeskrivningen är oklar. Studiens två frågeställningar lyder: "Vilka av socionomens kompetenser bidrar till ett mervärde för småbarnspedagogiken?" och "Vad finns det för behov av en tydligare arbetsbeskrivning av socionomens roll inom småbarnspedagogiken?". I bakgrunden behandlas styrdokument inom småbarnspedagogiken, mångprofessionellt samarbete, samarbete med vårdnadshavarna samt vad som står i media om socionomens roll inom småbarnspedagogiken. Studiens tidigare forskning tar upp relevant forskning kring socionomens roll inom småbarnspedagogiken. Den teoretiska referensramen berör socionomens kompetenser, socialpedagogik, delaktighet och föräldrasamarbete. Som metod används en kvalitativ intervjustudie och metoden för analys är kvalitativ innehållsanalys. Deltagarna i intervjuerna är socionomutbildade som arbetar inom småbarnspedagogiken. Det kan konstateras att centrala kompetenser inom småbarnspedagogiken är ett helhetsperspektiv på familjen och barnet, ett socialpedagogiskt synsätt samt ett etiskt förhållningssätt. Deltagarna samt studiens bakgrund och tidigare forskning är överens om att det finns ett behov av ett förtydligande av arbetsbeskrivningen för socionomen inom småbarnspedagogiken.

Nyckelord:

Socionom inom småbarnspedagogik, arbetsbeskrivning, socionomens roll, socionomens kompetenser, socionom, småbarnspedagogik, multiprofessionellt samarbete, Stiftelsen Sedmigradsky

Degree Thesis

Frida Vesterlund, Vanessa Troberg & Naomi Teir

The Bachelor of Social Services' role in early childhood education. The absence of a distinct job description.

Arcada University of Applied Sciences: Bachelor of Social services, 2023.

Identification number:

9071, 9070, 9069

Commissioned by:

Stiftelsen Sedmigradsky

Abstract:

In 2018, the Act on Early Childhood Education and Care 540/2018 was updated, which will enter into force in 2030. With this, the personnel dimensions will change and the role of Bachelor of Social Services in early childhood education will be added to the work team. Bachelor of social service students who started their studies after 2020 will no longer receive a teacher's qualification in early childhood education but will work as Bachelor of Social Service in early childhood education. The purpose of this study is to clarify the Bachelor of Social Service's role in early childhood education since the role has a new job title, and the job description is unclear. The two research questions are: "Which of the Bachelor of Social Service competencies contribute to added value for early childhood education?" and "What is the need for a clearer job description of the Bachelor of Social Service's role in early childhood education?". In the background, guidelines in early childhood education, multi-professional teamwork, cooperation with the guardians and what the media say about the Bachelor of Social Service role in early childhood education are discussed. The study's previous research addresses relevant research about the Bachelor of Social Service's role in early childhood education. The theoretical frame consists of the Bachelor of Social Service's competencies, social pedagogy, participation, and parental cooperation. As a method, a qualitative interview study is used, and the method of analysis is qualitative content analysis. The participants in the interviews were Bachelor of Social Service workers who work in early childhood education. It can be stated that a holistic perspective on the family and the child, a socio-pedagogical approach and an ethical approach are central competences in early childhood education. The participants as well as the background of the study and previous research agree that there is a need for a clarification of the job description for the Bachelor of social services in early childhood education.

Keywords:

Bachelor of social services in early childhood education, job description, The Bachelor of social services' role, The Bachelor of social services' competencies, Bachelor of social services, early childhood education, multi professional teamwork, Stiftelsen Sedmigradsky

Opinnäyte

Frida Vesterlund, Vanessa Troberg & Naomi Teir
Sosionomin rooli varhaiskasvatuksessa. Selkeän työkuvan puute.
Yrkeshögskolan Arcada: Sosionomi, sosiaaliala, 2023.

Tunnistenumero:

9071, 9070, 9069

Toimeksiantaja:

Stiftelsen Sedmigradsky

Tiivistelmä:

Vuonna 2018 päivitettiin varhaiskasvatuslaki 540/2018, joka astuu voimaan vuonna 2030. Tämän myötä henkilöstömitoitus muuttuu ja työryhmään lisätään varhaiskasvatuksen sosionomi. Vuoden 2020 jälkeen opintonsa aloittanut sosionomi opiskelija ei enää saa varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyttä, vaan he työskentelee varhaiskasvatuksen sosionomina. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selventää sosionomin roolia varhaiskasvatuksessa, koska tehtävänimike on uusi ja työnkuva on epäselvä. Tutkimuskysymyksemme on ”Mikä osa-alue varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssista tuo lisäarvoa varhaiskasvatukseen?” Ja ”Mikä on varhaiskasvatuksen sosionomin selkeämmän työkuvan tarve?”. Taustana pohdimme varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja, moniammatillista yhteistyötä, yhteistyötä huoltajien kanssa yleistä keskustelua sosionomin roolista varhaiskasvatuksessa sekä aikaisempaa varhaiskasvatuksen sosionomin roolia kehittelevää tutkimusta. Teoreettinen viitekehys koskee sosionomin kompetensseja, sosiaalipedagogiikkaa, osallisuutta ja vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. Menetelmänä käytämme laadullista haastattelututkimusta ja analyysimenetelmänä on kvalitatiivista sisältöanalyysia. Haastatteluihin osallistui varhaiskasvatuksen parissa työskenteleviä sosionomeja. Voidaan todeta, että kokonaisvaltainen näkemys perheestä ja lapsesta, sekä sosiaalipedagoginen ja eettinen lähestymistapa ovat varhaiskasvatuksen sosionomien keskeisiä kompetensseja. Osallistujat sekä tutkimuksen tausta ja aikaisempi tutkimus ovat yhtä mieltä siitä, että varhaiskasvatuksen sosionomin toimenkuvaan tarvitaan selvennystä.

Avainsanat:

Varhaiskasvatuksen sosionomi, työkuva, sosionomin rooli, sosionomin kompetensseja, sosionomi, varhaiskasvatus, moniammatillinen yhteistyö, Stiftelsen Sedmigradsky

Innehåll

1	Inledning	11
2	Bakgrund	11
2.1	Styrdokument	11
2.2	Mångprofessionellt samarbete	12
2.3	Samarbete med vårdnadshavarna	12
2.4	Vad säger media?	13
3	Tidigare forskning	15
4	Syfte och forskningsfrågor	18
5	Teoretisk referensram	18
5.1	Socionomens kompetenser	18
5.2	Socialpedagogik	19
5.3	Delaktighet	20
5.4	Föräldrasamarbete	21
6	Metod	22
6.1	Datainsamling	24
6.2	Analysmetod	24
6.3	Avgränsningar	25
6.4	Tillvägagångssätt	25
7	Etiska aspekter	25
8	Resultat	27
8.1	Socionomens kompetenser	27
8.2	Familjen	28
8.3	Utvecklingsstadier	29
8.4	Socionomutbildningens relevans	29
8.5	Socionomens ställning	29
8.6	Bristfällig arbetsbeskrivning	30
8.7	Utveckla socionomutbildningen	31
9	Resultatdiskussion	31
9.1	Slutsatser	35
10	Metoddiskussion	36
10.1	Utvecklingsmöjligheter	36
	Källor	38
	Bilagor	41

1 Inledning

I och med att *lagen om småbarnspedagogik 540/2018* uppdaterades år 2018 tillades socionomens arbetsbefattning inom småbarnspedagogiken. Den uppdaterade lagstiftningen träder i kraft 2030. Vi och många andra socionomstuderande anser att den nya arbetsrollen är aningen diffus. Vi saknar en klar och tydlig arbetsbeskrivning av yrkesrollen och vill få mer förståelse. I en djupdykning av ämnet har vi insett att informationen är begränsad och bristfällig, framför allt på svenska i Finland. Just nu finns det även få tjänster för socionomen inom småbarnspedagogiken vilket är en utmaning för de som blir klara våren 2023. De tjänster som finns har bristfällig eller ingen arbetsbeskrivning alls. Med den här tematiken vill vi förtydliga yrkesrollen för både studerande och professionella inom småbarnspedagogiken. Vi tror själva att söktrycket skulle öka till att ta den småbarnspedagogiska behörigheten bland socionomstuderande om de får en klarhet i vad befattningen innebär.

2 Bakgrund

För att bilda en uppfattning om vårt valda temaområde har vi navigerat oss fram på olika databaser, hemsidor, bibliotek och andra relevanta sökmotorer med hjälp av sökord som; ”socionom inom småbarnspedagogik”, ”socionomens roll inom småbarnspedagogik”, ”socionom”, ”barn”, ”styrdokument”, ”socionom inom småbarnspedagogik arbetsbeskrivning”, ”Småbarnspedagogisk verksamhet”, ”sositionomi”, ”varhaiskasvatus”. Dessa ord har vi även använt under litteratursökningen av tidigare forskning.

2.1 Styrdokument

Utbildningsstyrelsens (2022 s. 11) dokument *Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022* är en grundläggande guide för skapandet av planen för småbarnspedagogik. Detta gäller i samtliga kommuner och samkommuner i landet samt inom privata sektorn. Vad som lyfts fram i dokumentet gällande socionomens kompetenser är att hen kan stödja familjens kunskaper när det kommer till servicesystemet. I dokumentet nämns även att socionomen i det multiprofessionella teamet ska bidra till att planera och genomföra verksamheten tillsammans med de andra.

I övrigt lyfts socionomens roll inte fram särskilt mycket med tanke på att dokumentet är ett viktigt styrdokument inom småbarnspedagogiken.

I *lagen om småbarnspedagogik 540/2018* §23 framkommer det att socionomens kunskap om servicesystemet är av stor nytta i förhållande till barnet och familjers behov inom småbarnspedagogiken. I §27 och i övrigt under lagtexten behandlas de utbildningskrav som en socionom inom småbarnspedagogiken ska uppfylla samt socionomens plats i dimensioneringen av personalstrukturen.

2.2 Mångprofessionellt samarbete

I *grunderna för planen för småbarnspedagogiken* från 2022 betonas starkt det mångprofessionella samarbetet. Syftet med det mångprofessionella samarbetet och även interprofessionellt samarbete är att försäkra sig om att den småbarnspedagogiska verksamheten motsvarar barnets behov. Detta kan göras genom att utnyttja teamets olika kompetenser vilket bidrar till ett fungerande mångprofessionellt samarbete. Samarbete med aktörer i barnets närmiljö resulterar i mångsidigare lärmiljöer vilket har en positiv påverkan som stöder verksamhetens mål. Samarbete med aktörer inom hälso- och socialvården blir viktigt speciellt om det uppstår en oro för barnens utveckling eller välbefinnande. (Utbildningsstyrelsen 2022)

2.3 Samarbete med vårdnadshavarna

Enligt Utbildningsstyrelsen (2022 s. 36–37) är samarbetet med vårdnadshavarna en viktig del inom småbarnspedagogiken vilket kommer fram i *grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022*. Målet är att i ett samarbete mellan hemmet och daghemmet kunna främja barnets utveckling och lärande. Det blir viktigt att skapa en förtroendefull relation där kommunikationen präglas av respekt och jämlikhet. Familjernas mångfald och frågor som berör föräldraskap bör beaktas i samarbetet. Personalen ska även beakta barnens individuella behov. En bra förutsättning för föräldrasamarbete förverkligas genom att ha en öppen dialog om barnens dagliga aktiviteter samt framsteg i barnets utveckling. Detta skapar möjligheten att trygga barnets välbefinnande.

2.4 Vad säger media?

I den här delen vill vi lyfta fram vad medierna säger kring socionomens roll inom småbarnspedagogiken. Detta för att få stöd för vår studie. Många av nedanstående skribenter delar samma bild som vi har när det kommer till brister i socionomens arbetsbeskrivning inom småbarnspedagogiken. I flera av artiklarna lyfter man fram den uppdaterade lagstiftningen som innebär att personalstrukturen kommer att förändras och socionomens roll inom småbarnspedagogiken läggs till.

Socionomer som påbörjat studierna senast 2019 kan jobba som lärare inom småbarnspedagogiken, medan de som påbörjat studierna 2020 eller senare blir socionomer inom småbarnspedagogik. Det är upp till kommunerna själva att forma arbetsbeskrivningar för personalen inom småbarnspedagogiken, dock ska lagen inom småbarnspedagogiken och andra styrdokument tas i beaktande. Socionomutbildningen kommer att påverkas då den nya läroplanen betonar andra perspektiv än den som har gett lärarbehörigheten. (Sydkusten 2020)

I artikeln *Visst behövs även socionomer* (2019) lyfter Tirronen & Grönholm fram hur yrkesbeteckningarna har ändrats och hur den nya personalsammansättningen kommer att se ut år 2030. Det framkommer att personalbristen inom småbarnspedagogiken är en stor utmaning och attraktionen till att studera till lärare och socionom måste stärkas. Lärare från Arcada (Lohi et al. 2019) lyfter fram samma problematik, det vill säga att socionomutbildningen ofta blir förbisedd.

Wessman (2020) lyfter också fram den förändrande personalstrukturen, där minst 2/3 delar av personalen ska ha behörighet som lärare eller socionom inom småbarnspedagogik. I artikeln framkommer det att socionomer inom småbarnspedagogiken anses vara viktiga för att få tillräckligt med arbetskraft till småbarnspedagogiken. Wessman skriver om hur arbetsgivarna kommer att påverka framtidens socionomutbildning med inriktning inom småbarnspedagogiken för att den ska komplettera behovet på fältet. Wessman diskuterar även vad lagen om småbarnspedagogiken säger om socionomens roll samt vilken lön man kan få som socionom inom småbarnspedagogiken.

Även Nikkola (2022) lyfter fram de nya yrkesbeteckningarna med fokus på socionomens uppgift i det mångprofessionella teamet. Hon skriver om vad som krävs för att ett mångprofessionellt team ska fungera med fokus på att alla professioner kompletterar varandra och att allas kunskaper värdesätts. Hon lyfter fram att socionomens arbetsbild inom småbarnspedagogiken ännu är oklar och att det i flera kommuner och i lagen saknas en arbetsbeskrivning.

Vidare lyfter Lohi et al. (2019) upp problematiken med att Helsingfors stad önskar en ökning av antalet platser på lärar- och barnskötarutbildningen men hon påpekar att det återigen inte nämns något om socionomutbildningen. Socionomutbildningen är populär och det finns intresse för småbarnspedagogiken bland de studerande. Helsingfors stad har uttryckt att socionomutbildningen möjligtvis inte är attraktiv ur arbetsgivarens synvinkel och att utbildningen inte är värd att satsa på. Detta skapar bilden av att socionomen inte behövs på arbetsfältet. Något annat som minskar intresset för utbildningen är den osäkra arbetsbilden samt lönesättningen.

Likt Lohi et al. (2019) kommenterar undervisningsminister Li Andersson personalbristen och socionomens ställning inom småbarnspedagogiken. Hon anser att arbetsförhållandena bör förbättras för att inte enbart locka studerande till småbarnspedagogiken men också för att de utexaminerade ska vilja stanna i branschen. I den nya lagförändringen anser Andersson att socionomen har glömts bort. (Tuominen 2022)

Forss (2022) intervjuar socionomutbildade daghemsföreståndaren Mia Ahlskog som berättar om socionomens roll inom småbarnspedagogiken. Hon nämner viktiga kompetenser hos socionomen samt hur mångsidiga studierna är. Hon lyfter fram att socionomen ser barnet ur ett helhetsperspektiv och jobbar förebyggande. Hon betonar att socionomen och läraren kompletterar varandra bra, där socionomens expertis i att bemöta hela familjen och gruppen behövs.

I en artikel i Sydkusten (2020) lyfter man fram socionomens bristfälliga arbetsbeskrivning inom småbarnspedagogiken. Sydkusten har kartlagt personalsituationen inom småbarnspedagogiken i Svenskfinland och det kommer fram att

de flesta kommunerna inte vet vad socionomens roll inom småbarnspedagogiken kommer att innebära i framtiden. I artikeln lyfter de fram de nya yrkesbeteckningarna inom småbarnspedagogiken, den nya personalsammansättningen och även utbildningskriterier för personer som jobbar inom småbarnspedagogiken. De skriver att det jobbar kring 400 personer med socionomutbildning inom dagvården, vilket de ser som en stor resurs som bör tas tillvara.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det skrivs mycket om denna tematik i media men att lite har hänt sedan lagförändringen 2018. Det finns fortfarande stor personalbrist inom småbarnspedagogiken och fortfarande finns det bristfällig information om socionomens arbetsbeskrivning inom småbarnspedagogiken.

3 Tidigare forskning

Nedan för vi fram tidigare forskning som behandlar socionomens roll inom småbarnspedagogiken och belyser det som blir relevant för vår studie. Det finns begränsad forskning inom denna tematik i och med den uppdaterade *lagen om småbarnspedagogik 540/2018*. I den uppdaterade lagstiftningen framkommer behörighetsvillkoren för socionomer inom småbarnspedagogik, vilket inte har funnits förr. Detta betyder att kommunerna stegvis kommer att öppna upp tjänster för socionomer inom småbarnspedagogiken. Detta innebär att det hittills inte finns ett stort utbud på forskning inom vår valda tematik eller arbetsbeskrivningar för socionomer.

Österberg (2019) skriver om diskussionen kring hur man ska göra småbarnspedagogiken mer attraktiv för unga, i sin sammanställning av småbarnspedagogiken i Finland 2019. Ett av förslagen för att öka intresset för arbete inom småbarnspedagogiken var att utforma tydligare arbetsbeskrivningar för bland annat socionomerna. En kommentar som Österberg samlat in menade på att socionomernas samt barnskötarnas ställning inom småbarnspedagogiken inte prioriteras på samma sätt som lärarnas. (Österberg 2019 s. 20–21) Mycket har dock hänt sedan artikeln blev publicerad men det finns fortfarande brister då det kommer till att göra småbarnspedagogiken mer attraktiv, eftersom det fortfarande förekommer personalbrist inom småbarnspedagogiken enligt Laurent (2020).

En stor del av familjer som söker svenskspråkig dagvård, erbjuds endast plats på finskspråkiga daghem skriver Laurent (2020). Detta på grund av att personalbristen inom den svenska småbarnspedagogiken i Finland är så stor. Enligt Laurent hade representanter från Helsingfors stad, politiker, utbildningsanordnare och flera finlandssvenska fonder samlats till ett möte för att diskutera personalbristen inom småbarnspedagogiken. I tidigare försök har man erbjudit bostäder, fortbildningar och utvecklingsprojekt. Nya lösningar som de föreslog var; imagekampanjer, rekrytering från Sverige och flera platser på Helsingfors universitetsutbildning för lärare inom småbarnspedagogiken. Detta var även på tapeten året innan, vilket Österberg (2019) påpekat i sin artikel.

Laurent (2020) berättar att Finland vill öka andelen barn som deltar i småbarnspedagogiken då forskning visar positiva resultat för resten av livet. Småbarnspedagogiken stöder barnens uppväxt, utveckling och lärande, främjar jämlikhet och likabehandling mellan barnen, motverkar exkludering och marginalisering. Den stöder även vårdnadshavarna i fostringen och föräldrars roll samt gör det möjligt för dem att delta i utbildning eller arbete. Det framkommer att småbarnspedagogiken stöder barnet, familjen och samhället.

År 2008 föreslog Sydkustens landskapsförbund att det borde utbildas fler socionomer och att det borde bli lättare för socionomerna att få småbarnspedagogisk behörighet vilket både Laurent (2020) och Österberg (2019) påpekar i sina artiklar. 2018 fastställdes nya behörighetskrav som träder i kraft 2030, men än så länge finns det bristfällig information om socionomens arbetsbeskrivning. Socionomens behörighetskrav förekommer i den förnyade lagen om småbarnspedagogiken. Beskrivningen av behörighetskraven är;

...Ska ha minst yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området, som innehåller studier som omfattar minst 60 studiepoäng i studier med inriktning på småbarnspedagogik och socialpedagogik.

- Laurent 2020

Laurent (2020) skriver att personalbristen är en ökande trend som även påverkar barnen negativt, och planen för småbarnspedagogik kan inte förverkligas i hela Finland. Hon berättar att det finns bra söktryck till socionomutbildningen men antalet som specialiserar sig inom småbarnspedagogiken minskar. Carina Kiukas, som intervjuades av Laurent

(2020), ser en stor oro över hur den nya lagreformen och nya behörighetskraven ska påverka studerandens intresse att specialisera sig på barn och unga. Kiukas påstår att det under tidigare år varit 75 procent av socionomstuderande som valt att ta den småbarnspedagogiska behörigheten. Vid år 2020 hade antalet sjunkit till cirka 50 procent. Kiukas hävdar att den nya lagstiftningen och de nya behörighetskraven har bidragit till ett minskat intresse för småbarnspedagogiken. Studenter vid Arcada önskar tydligare arbetsbeskrivningar för socionomer inom småbarnspedagogiken och att deras specialkunskap värdesätts.

I en studie av Heilala et al. (2022) ville skribenterna ta reda på om det finns ett samband mellan personalen inom småbarnspedagogikens upplevda känsla av arbetsbelastning till den upplevda känslan av delaktighet i beslutsfattningen i relation till uppsägning. Studien gjordes innan den nya lagen om småbarnspedagogiken trädde i kraft vilket kan vara en bidragande faktor till de svaren som kom fram i studien. Studiens resultat visade att personalen i genomsnitt upplever goda möjligheter till delaktighet men visade också ett högt antal av en upplevd känsla av hög arbetsbelastning.

Resultaten av studien visade dock att lärarna inom småbarnspedagogiken är den arbetsgrupp som upplevde mest arbetsbelastning och även de som hade flest intentioner till att säga upp sig. Därefter följer socionomer och till sist barnskötare. I Heilalas et al. (2022) studie går det att konstatera att arbetsbelastningen är hög och behöver ses över, ett delat ansvar mellan läraren och socionomen inom småbarnspedagogiken kunde vara en lösning men förstås i relation till att socionomer har en tydlig arbetsbeskrivning.

Sammanfattningsvis tycker vi det finns större fokus på läraren och barnskötaren inom småbarnspedagogiken, och fokusen på socionomens roll faller bort i lagstiftningen och styrdokument. Detta förstärks även i samhällsdiskussionen och tidigare forskning. Det finns väldigt lite fokus på hur socionomer kan underlätta personalbristen eller hur socionomerna uppskattas och värdesätts med tanke på deras breda kunskapsbas. I alla tre forskningar lyfter de fram att socionomerna bör få tydligare arbetsbeskrivningar för att lätta på arbetsbelastningen för läraren inom småbarnspedagogiken, samt att inte fokus på socionomens roll faller bort.

4 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med vårt arbete är att tydliggöra socionomens arbetsbeskrivning och roll inom småbarnspedagogiken. Genom att intervjua socionomer som arbetar inom småbarnspedagogiken hoppas vi kunna tydliggöra rollen. Frågeställningarna är:

1. ”Vilka av socionomens kompetenser bidrar till ett mervärde för småbarnspedagogiken?”
2. ”Vad finns det för behov av en tydligare arbetsbeskrivning av socionomens roll inom småbarnspedagogiken?”

5 Teoretisk referensram

Våra frågeställningar behandlar socionomens kompetenser och behovet av en tydligare arbetsbeskrivning. Vi har valt att rikta in den teoretiska referensramen på socionomens nationella kompetenser, socialpedagogik med fokus på Madsens bildningsblomma, delaktighetens betydelse samt föräldrasamarbete.

5.1 Socionomens kompetenser

När det kommer till socionomens kompetenser har vi valt att titta närmare på de kompetenser som *Utbildningsprogrammet för det sociala området* (Sosiaalialan AMK-verkosto 2017) lyfter fram. Förutom dem har vi också tittat på de kompetenser som Talentia (2022) tagit fram specifikt för socionomen inom småbarnspedagogiken. De kompetenser som beskrivs av Talentia finns i dagens läge endast på finska och därför har vi valt att själva översätta dem. Vi har sammanfattat några av de kompetenser vi tycker har störst betydelse inom småbarnspedagogiken.

Talentia (2022) lyfter fram socionomens ansvar att stödja barnets delaktighet och samspel samt att förebygga utanförskap och mobbning. Att främja jämlikhet, att stödja klientens delaktighet och att förebygga utslagning lyfts även fram av författarna till *Utbildningsprogrammet för det sociala området* (Sosiaalialan AMK-verkosto 2017). Vidare betonar de betydelsen av att förstå klientens behov och att stödja hen i att använda

sina egna resurser. Mer specifikt för småbarnspedagogiken tar Talentia (2022) bland annat upp följande; att stödja känslan av gemenskap i gruppen, att lyssna och beakta familjer från olika bakgrund och att identifiera och bedöma riskfaktorer för barnet och familjen.

Socionomen ska också kunna beskriva och utvärdera klientprocessens olika skeden och baserat på detta utveckla sitt arbete (Sosiaalialan AMK-verkosto 2017). Socionomen inom småbarnspedagogiken bör ha ett lösningsfokuserat och konsultativt förhållningssätt (Talentia 2022). Viktigt är också att socionomen kan fungera som sakkunnig för det sociala området i mångprofessionella arbetsgrupper och nätverk (Sosiaalialan AMK-verkosto 2017). Enligt Talentia (2022) bör socionomen inom småbarnspedagogiken kunna leda och koordinera nätverkssamarbeten.

5.2 Socialpedagogik

Socialpedagogik är en central del i socionomens yrkeskompetens. Madsen (2001 s. 226–237) menar att ett socialpedagogiskt förhållningssätt består av fem olika komponenter eller så kallade kompetenser. Dessa kompetenser tillsammans skapar en helhetsmässig verktygslåda för den professionella socialpedagogen. Madsen lyfter fram kompetenser han anser vara relevanta för en helhetsmässig socialpedagogik genom en bildlig blomma, en så kallad bildningsblomma där varje blad illustrerar varsin kompetens. De olika kompetenserna är: den produktiva, den expressiva, den kommunikativa och den analytiska. (Johansson & Skärgren 2014 s. 23)

Den *produktiva kompetensen* handlar om att arbeta målmedvetet, att veta hur eller på vilket sätt man kan uppnå målet. Den *expressiva kompetensen* är den kompetens som handlar om att använda sig av andra medel för att uttrycka sig än det verbala till exempel konst, drama, musik och att ha kunskap om hur de olika uttryckssätten blir ändamålsenliga. Den *analytiska/syntetiska* kompetensen handlar både om att ständigt analysera och utveckla sin kunskap men även att kunna kombinera sin kunskap för rätt syfte. En grundläggande kompetens inom socialpedagogiken är att kunna föra samtal, skapa en tillitsfull atmosfär och ha förståelse för olika samspelsprocesser. Allt detta hör till den *kommunikativa kompetensen*. Den *femte kompetensen* utgör kunskap att

kombinera de fyra föregående kompetenser och adaptera dem i praktiken. (Madsen 2001 s. 226–236)

De olika kompetensernas användning och relevans varierar mycket beroende på vilket arbete man gör och vem man kommer i kontakt med i den professionella rollen. I småbarnspedagogiken kan användningen av Madsens socialpedagogiska kompetenser variera. Det kommunikativa kan exempelvis handla om att ha kunskap hur man kommunicerar med barn och vårdnadshavare. Den produktiva kompetensen kan appliceras på värdegrunden bakom den småbarnspedagogiska verksamheten; vilka mål som finns för verksamheten och hur man uppnår dem. Den analytiska och syntetiska kompetensen kan synas i dokumentationen och utvärderingen inom verksamheten för att komma fram till utvecklingsmöjligheter. Den expressiva kompetensen kan ha en konkret form i den del av den småbarnspedagogiska verksamheten där bland annat konst, musik, drama och lek blir olika former av lärandet.

5.3 Delaktighet

För att beskriva människans upplevelse av att vara en del av samhället eller en grupp används inom socialpedagogiken begreppen *gemenskap* eller *delaktighet*. I småbarnspedagogiken innebär det att vi möter de andra som ingår i gruppen och individen ska förstå och ta till sig de normer som gäller i gruppen. Socialpedagogiken står för att människan alltid kan utvecklas och detta sker tillsammans med andra människor i olika gemenskaper. (Johansson & Skärgren 2014 s. 23)

Delaktighet är ett brett begrepp som kan betyda flera olika saker; att må bra på daghemmet, att ha kompisar, att bli inkluderad i aktiviteter med andra, att bli lyssnad till, att ha inflytande och kunna påverka med mera. För att kunna uppnå likvärdig småbarnspedagogisk verksamhet måste den professionella kunna möta barnens olika behov utifrån deras individuella förutsättningar. Villkoren för barnets delaktighet avgörs av hur väl miljön och aktiviteterna på daghemmet fungerar med hänsyn till barnets färdigheter, behov och förutsättningar. (Isaksson et al. 2020 s. 212)

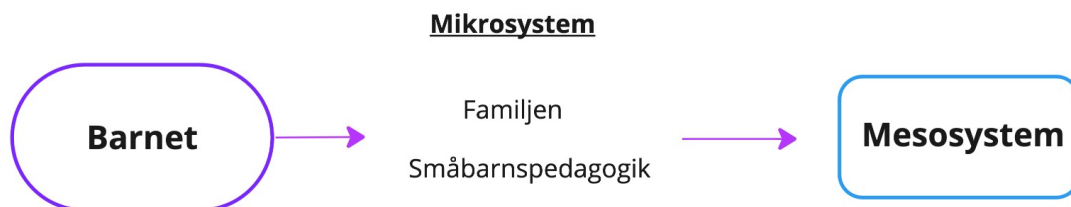
Isaksson et al. (2020 s. 214–216) listar olika aspekter som är centrala när vi talar om delaktighet. *Tillhörighet* handlar om att vara deltagare i en grupp, barnet har en plats i gruppen på daghemmet. Detta är en förutsättning för att delta men säger inget om kvaliteten utgående från ett delaktighetsperspektiv. *Tillgänglighet* betyder att barnen ska ha likvärdiga möjligheter till utveckling, det vill säga alla barn ska kunna delta i verksamheten oberoende förutsättningar. Med *fysisk tillgänglighet* menas att den fysiska miljön på daghemmet, inomhus och utomhus, möjliggör att barnen kan delta i aktiviteter och orientera sig utan problem. Exempelvis kan det krävas att det finns skyltar och markeringar för att ett synskadat barn ska kunna ta sig fram självständigt. Med *tillgängligt meningssammanhang* menas att innebörden i aktiviteten som barnen är involverade i är begriplig för dem. För att barnen ska ha möjlighet till *sociokommunikativt samspel* krävs det att språk, koder eller regler för samspel är begripliga och förståeliga för dem. Om ett barn inte förstår dessa regler finns det risk för exkludering.

Samhandling handlar om att ge barnen likvärdiga förutsättningar för att kunna bidra i gruppen med sina olika kognitiva, kommunikativa, motoriska och sensoriska förmågor. Med *erkännande* menar man andras, de vuxnas och de andra barnens, uppfattning och acceptans gentemot barnet. Det handlar om att barnets närvaro ska vara accepterad utan att hen till exempel behöver dölja en eventuell funktionell olikhet. *Engagemang* handlar om barnens egna upplevelser av delaktighet, att den vuxna är lyhörd för hur barnet själv upplever att hen kan delta. Slutligen har vi *autonomi* som kan beskrivas som individens möjligheter till inflytande och självbestämmande. Det handlar om till exempel beslut som hur mycket mat barnet vill ha på tallriken. (Isaksson et al. 2020 s. 217–219)

5.4 Föräldrasamarbete

Sandberg et al. (2014 s. 254–256) lyfter fram vikten av goda kontakter mellan daghemmet och familjen. Hon beskriver kontakten som ett möte mellan mikrosystemen, det vill säga familjen och personalen på daghemmet. Mikrosystemen skapar i sin tur mesosystemet där samverkan mellan mikrosystemen sker (se figur 1). När övergången från ett mikrosystem till ett annat skapas är barnet mycket påverkbart. Detta betyder att en god övergång förutsätter att barnet kan stärka sin självbild och utveckla nya kompetenser. Mesosystemet innehåller relationerna och kontakterna mellan de personer som är

involverade kring barnet. Få kontakter eller inga kontakter mellan mikrosystemen har en negativ inverkan på mesosystemet. Barnet ska därför inte vara den enda länken mellan mikrosystemen. Konflikter som sker i mesosystemet är en riskfaktor för barnets utveckling.

Figur 1

Bilden ovan illustrerar Sandberg et al. (2014) synpunkt där barnet, familjen och småbarnspedagogiken bildar ett mesosystem.

Tjersland et al. (2010 s. 230–231) poängterar att man bör se vårdnadshavarna som medspelare i teamet när det kommer till barnet. Genom att tilldela vårdnadshavarna information, ha en öppen dialog och låta vårdnadshavarna bidra med sin kunskap och erfarenheter om barnet ger det förutsättningar för ett gott samarbete.

I samarbetet mellan daghemmet och andra samarbetspartners såsom till exempel psykolog, logoped och speciallärare är det viktigt att uppdraget är tydligt. Detta för att alla parter bör veta vad som förväntas och vem som ansvarar för vilket område. Klara rutiner för sådan samverkan är betydelsefullt för verksamheten. Att daghemspersonalen har tydliga roller när det kommer till sådan samverkan underlättar kontakten och samarbetet. (Sandberg et al. 2014 s. 283)

6 Metod

Intervju som metod ger möjlighet till att öppna upp ämnet mer eftersom intervjuaren kan ställa följdfrågor, i motsats till en enkät där följdfrågor inte är möjliga. För att genomföra en lyckad intervju krävs en god förmåga till samspel i förhållande till den tillfrågade men

även viktigt att ha en känsla för rytm med att ställa frågorna. (Patel & Davidson 2019 s. 95)

Vi anser att det i dagens läge inte finns tillräckligt med information och beskrivningar av socionomens roll inom småbarnspedagogiken och därför behöver vi ta fram materialet själva. Genom intervjuer ges möjligheten att få en mångsidigare och mer djupgående beskrivning av socionomens roll. Vi har intervjuat socionomer som jobbar inom småbarnspedagogiken. En eventuell nackdel med metodvalet är att det är tidskrävande och att forskningslov inte är garanterat.

Standardisering och strukturering blir två viktiga begrepp som får betydelse för intervjun i olika utsträckning när man tittar närmare på frågorna. Standardisering innebär nivån av intervjuarens inverkan på frågan som ställs i relation till ordningsföljden av frågorna och formulering av frågorna. Nivån av strukturering är istället det som påverkar den intervjuades frihet att öppna upp sig i sina svar på frågorna som ställs. Systematiseringen av standardiseringen blir av betydelse för de sammanhang när jämförelse av svar är av intresse. Låg nivå av strukturering i en intervju, såsom exempelvis genom öppna frågor, ger den intervjuade ett större utrymme att svara fritt. (Patel & Davidson 2019 s. 98)

I kvalitativa intervjuer finns det en låg grad av strukturering men nivån av standardiseringen kan variera. Ofta pratar man om semistrukturerad intervju i kvalitativa intervjuer eftersom det valda ämnet standardiserar intervjun men ger en låg strukturering. Detta innebär en stor frihet för den intervjuade att komma med sina svar. Kvalitativa intervjuer kan variera brett och kan bestå av icke förutbestämda frågor som gör att intervjun blir mer avslappnad och liknar mer ett samtal. (Patel & Davidson 2019 s. 104–105)

Syftet med kvalitativa intervjuer är att förtydliga, identifiera och få en inblick i den intervjuades syn på det berörda temat som intervjuaren vill veta mer om. I en kvalitativ intervju har samspelet mellan den intervjuade och intervjuaren en stor betydelse eftersom samspelet påverkar hur samtalet löper. Patel och Davidson (2019) poängterar att båda parter i en intervju bör tala samma ”språk” i den mening att man ska förstå innebörden av varandras tonlägen, gester och andra betydelsefulla tillägg i ett samtal.

6.1 Datainsamling

I detta arbete använder vi intervjuer som datainsamlingsmetod. Det är viktigt att bestämma på vilket sätt intervjuerna utförs systematiskt samt hur intervjuerna sparas. Intervjutillfällena bandas in för att i ett senare skede transkriberas.

I Bryman och Nilssons (2018 s. 577) bok *Samhällsvetenskapliga metoder* har de sammanställt fördelarna med att banda in och transkribering. En fördel är att frågeställningarna samt intervjusvaren finns till förfogande vilket innebär att forskaren inte behöver tillförlita sig på det mänskliga minnet som är begränsat. Bryman och Nilsson menar att bandningen och transkribering bidrar till en obegränsad tillgång av intervjusvaren för analysering samt en tydlig bild av hur intervjuerna gått till. Detta är av nytta om det finns misstanke att skribenterna har påverkat och styrt forskningsresultatet med egna värderingar. Bryman och Nilsson konstaterar dock också att bandning och transkribering är en tidskrävande metod som dessutom kan göra den intervjuade personen överväldigad av eventuell utrustning för bandning.

6.2 Analysmetod

Bryman och Nilsson (2018 s. 358) menar att begreppet *innehållsanalys* består av två komponenter; *objektivitet* och *systematik*. Med *objektiviteten* i ett sammanhang för en innehållsanalys menar man en opartisk och tydlig plan på hur man kategoriserar de data som man samlat in. *Systematiseringen* handlar om att följa riktlinjerna för struktureringen och se till att man är konsekvent i sin systematisering för att minska risken för brister i analyseringen.

Likt Bryman och Nilssons (2018) tankar kring att innehållsanalysen handlar om att kategorisera råmaterialet, har Jacobsen (2007 s. 139–144) delat in innehållsanalysen i ytterligare fyra steg. Efter den generella kategoriseringen med fokus på olika teman menar Jacobsen (2007) att nästa steg är att *fylla kategorierna med innehåll*, det vill säga att fylla in urval av data i de kategorier/teman man plockat fram. Följande steg är att *räkna hur ofta ett tema eller en problemställning nämns* vilket handlar om att gå igenom data och göra en uträkning över utfallet av olika uttalanden som faller in under samma tema/kategori. Nästa steg är att *jämföra de olika intervjuerna*, att både titta efter det som

skiljer intervjuerna och vilka likheterna som kan finnas. I relation till de skillnader som kan tänkas uppstå handlar det om att i sin tur reda ut *förklaringen till skillnaderna* utifrån insamlat data.

6.3 Avgränsningar

Eftersom det befintliga materialet huvudsakligen är på finska vill vi skapa en tydligare förståelse för socionomens roll inom småbarnspedagogiken på svenska. Vi har valt att rikta in oss på att intervjua socionomer inom den privata sektorn i Nyland.

6.4 Tillvägagångssätt

Vi började med att kontakta privata enheter inom småbarnspedagogiken i huvudstadsregionen. Sedan skickades anhållan om forskningslov till de enheter som visat intresse för deltagande. När forskningsloven blivit godkända tilldelades deltagarna informationsbrev, intervjuguiden samt ett dokument innehållande socionomens kompetenser. Tanken med dokumentet över socionomens kompetenser var att stöda intervjuerna. Intervjuerna hölls på enheterna och precis innan de började skrev båda parter under en samtyckesblankett. Intervjuerna bandades in för att sedan transkriberas. Varje intervju har uppskattningsvis tagit 10 minuter.

Arbetsfördelningen delades jämnt mellan oss. Alla deltog vid intervjutillfällena men vi turades om med att hålla intervjuerna. Däremot fanns det möjlighet för de andra att flika in i samtalet. Alla höll minst en intervju samt transkriberade minst en intervju.

7 Etiska aspekter

Den forskningsetiska delegationen i Finland publicerade år 2012 riktlinjer för *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland*, vilket även kallas "GVP- riktlinjer". Dessa riktlinjer har även vi förbundit oss till. Beroende på forskningsmetod finns det vissa riktlinjer som faller mer i fokus än andra. (TENK 2019)

Inför vårt arbete har vi även tagit till oss av de etiska aspekter som behandlas i dokumentet *Direktiv för god vetenskaplig praxis i studier och forskning vid Arcada* (2019). Arcadas dokument behandlar forsknings- och studieetiska principer i allmänhet vilket inte enbart riktar sig till kvalitativa intervjustudier som det i vårt fall handlar om. Det blir viktigt att utföra sin studie noggrant och omsorgsfullt genom alla skeden. Vi har sett till att följa angivelser vi fått för att kunna uppfylla de kriterier som krävs och förväntas för ett vetenskapligt arbete. Detta även för att uppnå etisk hållbarhet. Vid användning av befintligt material har vi respekterat andras verk till exempel genom att hänvisa korrekt. Forskningslov ska finnas tillgängligt och arbetet ska genomgå en etisk granskning för de sammanhang som detta krävs.

Vid genomförandet av en kvalitativ intervjustudie finns det några etiska aspekter som bör tas i beaktande. Till att börja med är det viktigt att klargöra syftet med intervjun och studien för deltagaren. Vidare kan det vara bra att försöka relatera syftet med studien till individens egna mål. I vår studie blir detta tydligt eftersom deltagarnas utbildning saknar arbetsbeskrivning inom småbarnspedagogiken. I en intervjustudie bör intervjuaren också visa uppskattning för de intervjuades deltagande genom att klargöra att vi kan nå förändring med hjälp av just dennes deltagande. (Patel & Davidson 2019 s. 96)

För att kunna göra en intervjustudie har vi anhängit om forskningslov. Vi har utformat en intervjuguide där vi tagit etiska aspekter i beaktande till exempel genom att inte ställa frågor som kan få deltagarna att känna sig obekväma. Intervjufrågorna är formulerade med hänsyn och respekt, vi ser även till att intervjuerna inte kan kopplas till deltagaren för att skydda deras integritet. (TENK 2019 s. 13-14)

Enligt Patel och Davidson (2019 s. 96) ska intervjuaren ha en tydlig plan hur man kommer att hantera deltagarnas uppgifter; eventuellt bör de förvaras konfidentiellt. Eftersom vi valt att göra en kvalitativ intervjustudie finns inte valmöjligheten för deltagarna att vara anonyma. Deltagarna kommer att vara anonyma för allmänheten, men i och med intervjuerna kommer deras identitet vara känd för oss som utför studien. Däremot kommer vi att förvara informationen konfidentiellt. Detta förtydligar vi för deltagarna i informationsbrevet och samtyckesblanketten.

Vi har informerat deltagarna om deras rättigheter och skyldigheter. Detta har vi förverkligat genom att inför intervjuerna ta informerat samtycke i beaktande. TENK (2019 s. 9–10) beskriver informerat samtycke som en viktig etisk praxis inom humanforskning. Informerat samtycke innefattar frivilligt deltagande med möjlighet att avbryta eller dra tillbaka sitt samtycke, att tilldelas syfte och annan väsentlig information. Med dessa etiska riktlinjer förhåller vi oss respektfullt och opartiskt till studien. Vid misstänkt jäv bör vi avstå från att göra bedömningar och ta beslut i samband med studien.

Vi har ett ansvar för att publicera resultaten på ett etiskt försvarbart sätt. Detta innebär att de resultat vi har publicerat ska vara kontrollerade och validerade i största möjliga utsträckning. Att till exempel bortse från vissa resultat och betona andra skulle vara oetiskt. I och med att vi har gjort en intervjustudie där vi träffat deltagarna har vi upprätthållt en professionell distans till dem. (Kvale & Brinkmann 2014 s. 111–112)

8 Resultat

I detta kapitel kommer vi presentera resultaten från vår kvalitativa intervjustudie. Vi har intervjuat 5 socionomer inom småbarnspedagogiken från tre privata enheter inom huvudstadsregionen. Resultaten innehåller sammanfattningar och citat från intervjuerna.

8.1 Socionomens kompetenser

Under intervjuerna ställdes frågor kring socionomens kompetenser och vilka av dessa som bidrar till ett mervärde inom småbarnspedagogiken. En av deltagarna lyfter fram nyttan av ledarskapskunskaperna som hen lärt sig under utbildningen, varav en annan påpekar att socionomen ska kunna ta del av ett team också utan att enbart leda det. Förutom det var deltagarna överens om att socionomens synsätt på familjen som helhet är betydelsefullt. De understryker vikten av att ha kunskap om hela familjen för att på rätt sätt kunna stödja barnet i utvecklingen. En deltagare lyfter fram att kunskapen om familjen gynnat hen i familjesamarbetet.

...Det blir ganska naturligt för mig att prata med familjen om familjen...

När vi frågade deltagarna i vilka sammanhang de anser att socionomens kompetenser kunde vara användbara lyfte flera fram föräldrasamarbetet och stödandet av föräldraskapet. En av dem lyfte fram samtalen med föräldrarna medan en annan poängterade vikten av att kunna hänvisa dem vidare till olika tjänster.

Socionomutbildningen ger både ett pedagogiskt perspektiv och socialt perspektiv. Detta är något som en av deltagarna tar fasta på och understryker även vikten av ett socialpedagogiskt synsätt. Hen menar att den socialpedagogiska synen innefattar främjandet av tillväxt och utveckling, gemenskap, delaktighet samt bemötande. Hen går djupare in på hur hen bland annat stärker barnens delaktighet i sitt arbete. Hen poängterar vikten av att alla får vara med, att motverka utanförskap och mobbning samt att stärka barnens sociala samspel och ge dem möjlighet att dela med sig av sina åsikter och känslor. Hen påpekar även vidare att socionomens etiska förhållningssätt har gynnat hen i arbetet inom småbarnspedagogiken. En annan understryker vikten av värderingar såsom jämställdhet.

8.2 Familjen

Ett återkommande tema i svaren av deltagarna under intervjuerna var helhetssynen på familjen. En deltagare nämner att hen har en undermedveten användning av socionomens kompetenser men lyfter fram vikten av kunskap om familjen. En annan deltagare jämför skillnader mellan den pedagogiska utbildningen och socionomutbildningen. Hen lyfter fram konkreta exempel där de lärarutbildade lärt sig utföra aktiviteter med pedagogiskt fokus. Deltagaren upplever att hen som socionomutbildad har mer kunskap om familjen som helhet.

...när jag pratar med mina lärarkollegor så då märker jag att de tänker på ett annat sätt. Eller de har fått en annan sorts utbildning, kanske mer så där att en sådan >här<verksamhet kan man göra och så har de fått verktygen till vet du att prova på lera, de har provat på att snickra och de har liksom gjort mycket sådant som de sedan kan föra vidare och medan jag har läst mer om familjen och dess betydelse på barnen...

En annan deltagare betonar ett helhetsmässigt perspektiv inom småbarnspedagogiken genom att inkludera familjen och erbjuda tips och råd vid behov av stöd för att få en

fungerande vardag. Tips och råd kan till exempel handla om att hänvisa till tjänster som finns till förfogande. Hen poängterar också hur hen haft nytta av socionomens breda synsätt på barnet och vad eventuella inlärningssvårigheter kan bero på. Hen menar att familjeförhållanden kan ha en inverkan på barnets lärande. Vidare lyfter hen också fram betydelsen av att kunna bemöta olika typer av familjer.

En annan deltagare ser detta som en stor resurs där det blir viktigt att veta hur man pratar med familjerna, att kunna förstå olika sorters familjer och att se barnet i familjen. Vidare lyfter en deltagare fram vikten av att främja välmåendet hos barnet och familjen samt att stärka deras resurser.

8.3 Utvecklingsstadier

När vi ställde frågan om vad de skulle fokusera på i rollen som socionom inom småbarnspedagogiken lyfte en deltagare fram perspektivet om barnets individuella utveckling. Eftersom utvecklingsnivåerna skiljer sig från barn till barn understryker en av deltagarna vikten av att se barnet som en enskild individ.

8.4 Socionomutbildningens relevans

Deltagarna berättar om hur den breda socionomutbildningen har varit till nytta under tidigare erfarenheter. De lyfter fram att olika praktiker under utbildningen har gynnat deras arbete inom småbarnspedagogiken. En deltagare understryker att erfarenhet från barnskyddet har bidragit till en förståelse för hur en sådan instans fungerar med tanke på det starka samarbetet mellan barnskyddet och småbarnspedagogiken. Flera deltagare upplever att deras kunskap om servicesystemet och olika stödtjänster har underlättat när det kommer till att ta in stöd från olika samarbetspartners. Ytterligare lyfts det fram av en deltagare att hen har haft nytta av socionomutbildningen med tanke på mångfalden bland familjerna.

8.5 Socionomens ställning

En av deltagarna tycker att det hade varit bra att höja socionomens status inom småbarnspedagogiken och göra det klarare för familjerna vem de kan vända sig till.

Deltagaren menar att detta hade sänkt tröskeln för familjerna att be om hjälp av socionomen. En annan deltagare lyfte fram att hen på olika daghem har upplevt en form av hierarki i personalsammansättningen. Hen menar att detta kan bidra till att arbetsfördelningen kan se olika ut beroende på daghemmet.

8.6 Bristfällig arbetsbeskrivning

Vi ställde en fråga till deltagarna om de anser att det behövs en tydligare arbetsbeskrivning för socionomens roll inom småbarnspedagogiken. Deltagarna var överens om att arbetsbeskrivningen är otydlig. I och med att de flesta deltagarna har varit ute i arbetslivet i över 10 år har de inte tagit del av den nya arbetsbeskrivningen för socionomen inom småbarnspedagogiken. En av deltagarna har aldrig stött på en arbetsbeskrivning för socionomen inom småbarnspedagogiken. Några deltagare påpekar att det skulle behövas en tydligare skillnad i arbetsbeskrivningen mellan läraren och socionomen. Några deltagare betonar att det finns ett behov av en tydligare beskrivning även för socionomer som redan befinner sig i branschen.

...Det skulle behövas så där tydligt att det här gör läraren och det här gör socionomen...

...tydligare arbetsbeskrivningar behövs så att kompetenserna kan utnyttjas så bra som möjligt och för att alla yrkespersoner med olika utbildningsbakgrund ska kunna komplettera varandra...

När vi frågade om deltagarnas egen uppfattning om skillnaderna mellan lärarens och socionomens roller fick vi lite olika svar. En deltagare ser inga stora skillnader mellan rollerna medan en annan deltagare inte kan förklara skillnaden på rollerna eftersom hen inte stött på de olika rollerna på en arbetsplats. En tredje deltagare, som heller inte ser någon skillnad på dem, menar att läraren och socionomen har samma arbetsuppgifter men att hen ser skillnader i kompetenserna. Exempel på skillnader i kompetenserna, enligt en annan deltagare, är att pedagogiskt kunna stödja barnen. Hen upplever att hen inte har samma kunskaper som en lärarutbildad när det kommer till den delen av småbarnspedagogiken.

8.7 Utveckla socionomutbildningen

Då vi frågade om deltagarna hade övriga tankar kring socionomen inom småbarnspedagogiken lyfte en deltagare fram att det skulle behövas mer pedagogik i socionomutbildningen. Hen tror att socionomutbildningen vore mer attraktiv om de tilldelades möjligheten att läsa mera pedagogik. Detta tror hen att skulle skapa en bra länk mellan utbildningen och småbarnspedagogiken.

9 Resultatdiskussion

Syftet med vår studie var att klargöra socionomens roll inom småbarnspedagogiken. Målet med studien var att skapa en förståelse för rollen inte minst bland studerande och yrkespersoner men också för allmänheten. Våra frågeställningar lyder;

1. Vilka av socionomens kompetenser bidrar till ett mervärde för småbarnspedagogiken?
2. Vad finns det för behov av en tydligare arbetsbeskrivning av socionomens roll inom småbarnspedagogiken?

I detta kapitel kommer vi att diskutera resultaten samt koppla dem till tidigare forskning, bakgrund och den teoretiska referensramen. Vi har delat in svaren i återkommande och relevanta teman i förhållande till våra frågeställningar.

En deltagare anser att hen har nytta av socionomutbildningen när det kommer till ledarskapskunskaper. Detta är något som kommer fram bland socionomens kompetenser av *Utbildningsprogrammet för det sociala området* (Sosiaalialan AMK-verkosto 2017) och Talentia (2022). De lyfter fram att socionomen ska kunna fungera som sakkunnig för det sociala området i mångprofessionella arbetsgrupper och nätverk samt kunna leda och koordinera nätverkssamarbeten. En av deltagarna poängterar också vikten av att kunna ta del av ett team som deltagare, inte bara som ledare.

Deltagarna lyfter fram skillnader mellan lärare och socionomens kunnande, såsom socionomens helhetssyn på familjen och lärarens pedagogiska tänkande. Här kan vi se en

koppling till Utbildningsstyrelsen (2022) som betonar det mångprofessionella samarbetet där allas kunskaper bidrar till en helhetsmässig småbarnspedagogik.

I *Grunderna för planen för småbarnspedagogik* (Utbildningsstyrelsen 2022 s. 36–37) betonas vikten av att skapa en förtroendefull relation med god kommunikation mellan hemmet och daghemmet. Detta poängterar också en av deltagarna när hen reflekterar över sin användning av socionomens kompetenser. Här ser vi även en koppling till den kommunikativa kompetensen i Madsens (2001 s. 226–236) bildningsblomma. För en av deltagarna är föräldrasamarbetet och stödjandet av föräldraskapet viktigt. Detta håller Laurent (2020) med om, som påpekar att personalen på daghemmet bör stödja vårdnadshavarna i fostran.

Laurent (2020) belyser viktiga värdegrunder inom småbarnspedagogiken som stöder barnets utveckling och välmående, såsom likabehandling och att främja jämlikhet. Enligt en deltagare har socionomens etiska förhållningssätt varit betydelsefullt för hans arbete. Också jämställdhet tas upp som en viktig värdering bland de intervjuade.

Flera av deltagarna betonar delaktigheten som en viktig del av socionomens kunskaper. En av dem tar upp delaktigheten som en del av socialpedagogiken och understryker bland annat hur viktigt det är att ge barnen utrymme till att uttrycka sina åsikter och känslor. Isaksson (2020 s. 212) är inne på samma spår när hon exemplifierar delaktighet som att få sin röst hörd samt ha möjlighet att påverka och ha inflytande. Även i Talentias (2022) beskrivning av socionomens kompetenser lyfter man fram socionomens ansvar att stödja barnets delaktighet och samspel samt att förebygga utanförskap och mobbning. Att förebygga utanförskap och mobbning tar även en av deltagarna fasta på.

I styrdokumentet *Grunderna för planen för småbarnspedagogik* av Utbildningsstyrelsen (2022) och i *lagen om småbarnspedagogik 540/2018 §23* förs det fram att socionomen kan stödja familjens kunskaper när det kommer till servicesystemet. Enligt Utbildningsstyrelsen (2022) är samarbetet med aktörer inom social- och hälsovården viktigt då det uppstår oro kring barnets välbefinnande och eller utveckling. Detta är även något deltagarna tar fasta på. Deltagarna har upplevt att deras kunskaper om hur

servicesystemet fungerar varit användbar, både i deras eget arbete och när de hänvisar familjen till olika tjänster.

Ett återkommande tema under intervjuerna var socionomens helhetsmässiga syn på barnet och familjen. En av deltagarna lyfter särskilt fram att utbildningen gynnat hen i familjesamarbetet. Ahlskog säger i intervjun av Forss (2022) att socionomens expertis i detta blir ett bra komplement i det multiprofessionella teamet. Laurent (2020) menar att samarbetet med vårdnadshavarna stöder dem i fostran av barnet samt stärker föräldrarollen. Sandberg et al. (2014 s. 254–256) betonar vilken påverkan samarbetet mellan daghemmet och familjen har på barnets utveckling. Hon antyder att bristfällig kontakt, hemmet och daghemmet emellan, är en riskfaktor för barnets utveckling.

En deltagare tar fasta på att socionomens kunskap om servicesystemet bidrar till att kunna stöda familjen och hänvisa dem vidare till olika tjänster. Sandberg et al. (2014 s. 283) påpekar att samarbetet mellan daghemmet och andra instanser i servicesystemet bör vara tydligt. Hon understryker att det bör finnas klara rutiner och roller i arbetsteamet så att samarbetet fungerar ändamålsenligt. Tjersland et al. (2010 s. 230–231) anser att vårdnadshavarna ska vara delaktiga i beslut som berör barnet. De hävdar att man bör tilldela information och se föräldrarna som en resurs i frågor som berör barnet och dess utveckling.

En av deltagarna lyfter fram vikten av att se barnet som en enskild individ och att förstå skillnader barnen emellan i olika utvecklingsstadier. Deltagaren menar alltså att utvecklingsstadierna kan variera trots att barnen är i samma ålder. *Utbildningsprogrammet för det sociala området* (socioalialan AMK-verkosto 2017) betonar också betydelsen av att förstå klientens behov och att kunna stödja hen i att använda sina egna resurser. Detta är något som Isaksson et al. (2020 s. 212) också lyfter fram. Vidare menar hon att det ska finnas tillgänglighet för barnet att utvecklas oberoende förutsättningar.

Socionomen bör enligt Talentia (2022) kunna beakta familjer från olika bakgrunder. En av deltagarna berättar att hen har haft nytta av sin kunskap från sin socionomutbildning när det kommer till hur man bemöter olika familjer. Här tar en annan deltagare vidare

fasta på hur socionomen pratar med familjerna, att kunna förstå olika sorters familjer och att se barnet i familjen. Också främjandet av familjens välmående lyfts fram. Utbildningsstyrelsen (2022 s. 36–37) poängterar även vikten av personalens kunskap kring familjens mångfald.

I artikeln *Visst behövs även socionomer* (Lohi et al. 2019) diskuteras problematiken kring att socionomutbildningen ofta blir förbisedd. Även Österberg (2019) konstaterar detta när det kommer till socionomens ställning ute på fältet. Slutligen menar även Li Andersson att socionomerna glöms bort i offentligheten, inte minst i och med lagförändringen (Tuominen 2022). Deltagarna lyfter fram att det vore bra om socionomens status höjdes samt att de kunnat se hierakibildning i arbetsteamet på olika daghem. Lohi et al. (2019) nämner att Helsingfors stad har uttryckt sig om att socionomutbildningen möjligtvis inte är attraktiv ur arbetsgivarens synvinkel samt att den inte är värd att satsa på.

I en artikel av Nikkola (2022) påpekas att det ännu finns en oklar bild av vad arbetsbeskrivningen för socionomen inom småbarnspedagogiken är. Detta konstaterande är även återkommande under intervjuerna. En av deltagarna hade aldrig stött på en arbetsbeskrivning för socionomen inom småbarnspedagogiken. En annan deltagare ser inga olikheter i lärarens och socionomens arbetsuppgifter i praktiken, men ser skillnader i kompetenserna. Lohi et al. (2019) menar att den osäkra arbetsbilden minskar intresset för den småbarnspedagogiska behörigheten.

Det finns ett behov bland studerande att arbetsbeskrivningen klagörs (Laurent 2020). En av deltagarna anser att det finns ett behov även för dem som arbetar inom branschen. År 2020 konstaterades det att ungefär 400 personer i Svenskfinland med socionomutbildning jobbar inom småbarnspedagogiken och man menar att dessa bör tas tillvara (Sydkusten 2020).

Österberg (2019) kommenterar hur man kunde göra småbarnspedagogiken mer attraktiv, där han föreslår att en tydligare arbetsbeskrivning skulle bidra till ett ökat intresse bland unga. När det kommer till att göra den småbarnspedagogiska behörigheten mer attraktiv för socionomen föreslår en av deltagarna att en möjlighet till att ta mer pedagogiska kurser kunde ha en positiv inverkan.

9.1 Slutsatser

Under detta kapitel kommer vi kategorisera våra slutsatser i koppling till våra frågeställningar. De kompetenser som nämns nedan var återkommande i bakgrunden, tidigare forskning, studiens teoretiska referensram och intervjuerna.

Syftet med studien var att bland annat svara på frågan "*Vilka av socionomens kompetenser bidrar till ett mervärde för småbarnspedagogiken?*". Här kan vi dra slutsatsen att socionomens kunskap att se på familjen och barnet som helhet, men även att se barnet som en enskild individ är av stor vikt. Vi kan även konstatera att föräldrasamarbetet och föräldraskapet gynnas genom en förtroendefull relation mellan daghemmet och hemmet. Socionomens kunnande om familjens mångfald samt hur man stöder till välmående för hela familjen är en komponent för ett gott föräldrasamarbete. Därav blir även kunskap om ett gott bemötande av stor nytta för socionomen inom småbarnspedagogiken.

Socionomens etiska förhållningssätt bidrar till småbarnspedagogiken. Det syns bland annat genom det socialpedagogiska perspektivet som är en av socionomens mest centrala kompetenser där det blir viktigt att skapa möjlighet för delaktighet, jämställdhet samt att ge barnen utrymme att uttrycka sig. Att kunna ta del av ett team men också att kunna leda ett team är kompetenser som är betydelsefulla för socionomen inom småbarnspedagogiken. Med andra ord bidrar socionomen med sina kompetenser till småbarnspedagogiken.

I den andra frågeställningen, "*Vad finns det för behov av en tydligare arbetsbeskrivning av socionomens roll inom småbarnspedagogiken?*" kan vi konstatera att behovet finns för professionella som jobbar inom småbarnspedagogiken och även för att tydliggöra skillnader i arbetsuppgifter mellan läraren och socionomen. Även om arbetsuppgifterna i dag inte skiljer sig mellan professionerna finns det tydliga skillnader i kompetenserna.

Med dessa slutsatser kan vi konstatera att det behövs en tydligare arbetsbeskrivning för socionomen inom småbarnspedagogiken. Vi tror att ett förtydligande hade lockat fler socionomstuderande till småbarnspedagogiken. Allas kunnande i det mångprofessionella teamet hade värdesatts och kunnat utnyttjas för att på bästa möjliga sätt skapa ett

mervärde för småbarnspedagogiken. På så sätt hade socionomens kompetenser kunnat utnyttjas till fullo.

10 Metoddiskussion

I detta kapitel kommer vi att diskutera kring val av intervjumetoden och genomförandet av intervjustudien. Vi anser att metodvalet lämpade sig för vår studie eftersom vi upplevde att vi fick ett mångsidigt material i förhållande till våra frågeställningar. För att få djupare svar av deltagarna ställde vi öppna frågor vilket gjorde det möjligt att ställa följdfrågor. Detta var även något som Patel och Davidsson (2019 s. 95) lyfte fram som en fördel av intervju som metod. Däremot insåg vi under sammanställningen av intervjuerna att det hade funnits utrymme för oss att ställa fler följdfrågor vilket i sin tur hade gett ännu djupare svar. Lösningen på detta kunde ha varit att genomföra en uppföljningsintervju med syftet att utveckla vissa svar.

Även om valet av metod var passande ansåg vi det vara tidskrävande och planeringen påverkades inte enbart av oss. Med detta menar vi att intervjutillfällena behövde anpassas också efter deltagarnas tidschema. Detta är något vi har tagit i beaktande då vi hållit intervjutillfällena på deltagarnas arbetsplatser för att underlätta deras möjlighet att delta och återvända till deras arbete.

Vi upplevde att det fanns ett lågt intresse att delta i intervjuerna och vi tror att detta beror på osäkerhet kring socionomens nya roll inom småbarnspedagogiken. Detta med tanke på att vissa tillfrågade av socionomutbildade på fältet inte trott sig kunna svara på våra frågor. Detta ledde till att vi behövde vara i kontakt med flera privata enheter än vad vi hade räknat med.

10.1 Utvecklingsmöjligheter

Det råder inga tvivel om att arbetsbeskrivningen för socionomen inom småbarnspedagogiken fortfarande är bristfällig vilket kan anses som förståeligt med tanke på lagförändringen av *lagen om småbarnspedagogik (540/2018)* som träder i kraft först år 2030. Dock blir detta orättvist mot de socionomstuderande som blir utexaminerade

innan 2030 med tanke på att de förlorat lärarbehörigheten. Detta leder till ett, som det ser ut nu, sjuårigt tomrum av ovisshet om socionomens roll inom småbarnspedagogiken.

När den uppdaterade *lagen om småbarnspedagogik 540/2018* har trätt i kraft kunde vår studie finnas till förfogande i syftet att följa upp hur socionomens roll inom småbarnspedagogiken har utvecklats genom åren. I framtiden kunde man förslagsvis studera vad som lockar och inte lockar socionomstuderande till fältet. Därav kunde man exempelvis se om en tydligare arbetsbeskrivning lockat flera nytexaminerade socionomer till fältet. Något som kunde ha en påverkan på hur attraktivt yrket är skulle kunna vara bland annat lönesättningen.

Vi hoppas att vår studie kan stärka förståelsen för behovet av en tydligare arbetsbeskrivning. Vår studie kan bidra till den befintliga diskussionen kring småbarnspedagogiken med fokus på att tydliggöra och upphöja socionomens roll. Vår studie kunde skapa tydlighet för socionomstuderande, professionella på fältet och allmänheten.

Källor

- Arcada, *God vetenskaplig praxis i utbildning och forskning vid Arcada*, 2019. Tillgänglig: https://start.arcada.fi/system/files/media/file/2019-06/god_vetenskaplig_praxis_i_utbildning_och_forskning_vid_arcada.pdf Hämtad: 20.12.2022.
- Bryman, A., & Nilsson, B., 2018, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Upplaga 3, Liber AB, Stockholm.
- Forss, V., 2022, *Inom småbarnspedagogiken ser socionomen hela familjen*. Tillgänglig: <https://www.hel.fi/uutiset/sv/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/inom-smabarnspedagogiken-ser-socionomen-hela-familjen> Hämtad: 21.9.2022.
- Heilala, C., Kalland, M., Lundkvist, M., Forsius, M., Vincze, L. & Santavirta, N., 2022, 'Work demands and work resources: Testing a model of factors predicting turnover intentions in early childhood education', *Early Childhood Education Journal*, vol. 50, no. 3, pp. 399–409.
- Isaksson, C., Blom, B. & Nygren, L., 2020, *Socialt arbete i skolan: villkor, innehåll och utmaningar*, 1 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Jacobsen, D. I. & Järvå, H., 2007, *Förståelse, beskrivning och förklaring: Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, Studentlitteratur, Lund.
- Johansson, S. & Skärgren, L., 2014, *Socialpedagogik*, 1 uppl., Liber, Stockholm.
- Kvale, S. & Brinkmann, S., 2014, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 3 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Lag om småbarnspedagogik 540/2018*, Finlands författningssamling. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20180540#Pidm45949345144960> Hämtad: 21.9.2022.
- Laurent, L., 2020, *Magma – en inblick i bristen på behörig personal inom, den svenska småbarnspedagogiken i huvudstadsregionen*. Tillgänglig: https://magma.fi/wp-content/uploads/2020/12/Magma-5_20-2.pdf Hämtad: 17.10.2022.
- Lohi, N, Brantberg, B. & Kiukas, C., 2019, Det krisar – så varför dugar inte socionomerna? *Hufvudstadsbladet*, 14.12.2019. Tillgänglig: <https://www.hbl.fi/artikel/c27396bf-5c6d-4918-8e3b-e2268365b562> Hämtad: 21.9.2022.
- Madsen, B., 2001, *Socialpedagogik*, Studentlitteratur, Lund.
- Nikkola, V., 2022, *Varhaiskasvatuksen sosionomi osana varhaiskasvatuksen työtiimiä*. Tillgänglig: <https://lehti.seamk.fi/hyvinvointi-ja-luovuus/varhaiskasvatuksen-sosionomi-osana-varhaiskasvatuksen-tyotiimia/> Hämtad: 23.9.2022.

- Patel, R. & Davidson, B., 2019, *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Femte upplagan, Studentlitteratur AB, Lund.
- Sandberg, A., Ylvén, R., Wilder, J. & Ottosson, L., 2014, *Med sikte på förskolan – barn i behov av stöd*, 2:1 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Sosiaalialan AMK-verkosto, 2017, *Utbildningsprogrammet för det sociala området: Kompetenser för Socionom (YH) examen*. Tillgänglig: https://laroplaner.novia.fi/sbok2017/files/kompetenser/3590_1.pdf Hämtad: 10.11.2022.
- Sydkusten, 2020, *socionomer inom småbarnspedagogik*. Tillgänglig: <https://www.sydkusten.fi/sv/start/article-135437-75670-socionomer-och-smabarnspedagogik> Hämtad: 21.9.2022.
- Talentia, 2022, *Varhaiskasvatuksen sosionomi*. Tillgänglig: <https://www.talentia.fi/talentia/talentian-tavoitteet/talentia-vaikuttaa-varhaiskasvatuksessa/varhaiskasvatuksen-sosionomin-tehtavakuva/> Hämtad: 23.9.2022.
- TENK, *Etiska principer för humanforskning och etikprovning inom humanvetenskaperna i Finland – Forskningsetiska delegationens anvisningar 2019*, 2019. Tillgänglig: https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Etikprovning_inom_humanvetenskaperna_2020.pdf Hämtad: 19.12.2022.
- Tjersland, O. A., Engen, G. & Jansen, U., 2010, *Allianser – Värderingar, Teorier och metoder i socialt arbete*, 1:1 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Tirronen, J. & Grönholm, N., 2019, Visst behövs även socionomer, *Hufvudstadsbladet*, 20.12.2019.
- Tuominen, A., 2022, *Regeringen tänker inte ändra lagen*. Tillgänglig: <https://motiivilehti.fi/sv/lehti/artikkeli/undervisningsminister-li-andersson-om-personalbristen-inom-smabarnspedagogiken-regeringen-tanker-inte-andra-lagen/> Hämtad: 27.2.2023.
- Undervisnings- och kulturministeriet, 2022, *Vanliga frågor om småbarnspedagogiken*. Tillgänglig: <https://okm.fi/sv/vanliga-fragor-om-smabarnspedagogiken> Hämtad: 21.9.2022.
- Utbildningsstyrelsen, 2022, *Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022*. Tillgänglig: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Grunderna_for_planen_for_smabarnspedagogik_2022_0.pdf Hämtad: 21.9.2022.
- Wessman, C., 2020, *Ny uppgift i daghemmen*. Tillgänglig: <https://www.ktlehti.fi/sv/2020/5/Ny-uppgift-i-daghemmen> Hämtad: 23.9.2022.

Österberg, M., 2019, *Småbarnspedagogiken i Svenskfinland 2019*. Tillgänglig:
https://www.sydkusten.fi/Site/Data/2866/Files/Material/Kartlaggning_smabarnspedagogiken%20_2019.pdf Hämtad: 21.9.2022.

Bilagor

Bilaga 1

Informerat samtycke

Syftet med intervjun är att klargöra socionomens roll inom småbarnspedagogiken.

Ni deltar frivilligt i undersökningen. Ni kan avbryta deltagandet när som helst under undersökningens gång och ni behöver inte ge någon orsak varför. Material kommer att förvaras på ett säkert ställe och ingen annan kommer ha tillgång till det. Då arbetet har slutförts kommer bandningen att förstöras.

Genom min underskrift samtycker jag att delta frivilligt i undersökningen samt att intervjuavaren får användas i studien.

Ort och datum

Informantens namn

Ort och datum

Intervjuarens namn

Informationsbrev

Hej,

Vi heter Naomi Teir, Frida Vesterlund och Vanessa Troberg och studerar tredje året vid Yrkeshögskolan Arcada för att bli socionomer. Vi skriver vårt lärdomsprov om "Socionomens roll inom småbarnspedagogiken" och syftet med socionomens roll inom småbarnspedagogiken i och med den nya arbetsbeteckningen.

Vi är intresserade av att intervjua socionomer som jobbar som lärare inom småbarnspedagogiken. Vi önskar att få ett brett deltagande för att få bästa möjliga resultat till vår studie. Deltagandet är frivilligt och ni kan avbryta deltagandet när som helst under undersökningens gång utan att behöva förklara varför. Ni kommer att vara anonyma. Vi träffas på en överenskommen plats och intervjun kommer ta max 30 minuter. Materialet kommer att förvaras konfidentiellt. Då arbetet har slutförts kommer bandningen att förstöras.

Tidsramen för intervjuerna är 16.1.2023- 31.3.2023. Vi bifogar intervjuguiden.

Som handledare fungerar Eva Edgren.

e-post: xxx

Vänligen kontakta oss om ni har frågor.

Med vänliga hälsningar,

Naomi Teir

e-post: xxx

Tel: xxx

Frida Vesterlund

e-post: xxx

Tel: xxx

Vanessa Troberg

e-post: xxx

Tel: xxx

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

1. Vad är din utbildning och vad är din arbetserfarenhet inom småbarnspedagogiken?
2. Hur länge har du jobbat inom småbarnspedagogiken?
3. Hur skulle du beskriva socionomens roll inom småbarnspedagogiken?
 - a. Tycker du att det behövs en tydligare arbetsbeskrivning? Utveckla.
 - b. På vilket sätt behöver den förtydligas?

Kompetenser

4. Vilka av socionomens kompetenser bidrar till ett mervärde för småbarnspedagogiken? (Vad bidrar socionomen med i ett multiprofessionellt samarbete?)
 - a. Använder du socionomens kompetenser, vilka?
 - b. I vilka sammanhang anser du socionomens kompetenser vara användbara?
5. Hur skulle du förklara skillnaderna mellan lärarens och socionomens arbetsuppgifter?
6. Om du hade jobbat i ett team där du får fokusera på din roll som socionom, vad hade du tagit fasta på?
7. Socionomen har en bred utbildning som tangerar flera ämnen såsom mångfald, funktionsvariationer, familjearbete o.s.v. – Har detta någon påverkan på ditt arbete inom småbarnspedagogiken och på vilket sätt?

Övriga tankar kring temat?

Bilaga 4

Utdrag från *Utbildningsprogrammet för det sociala området: Kompetenser för Socionom (YH) examen*

Etisk kompetens inom det sociala området

1. Socionomen (YH) har införlivat det sociala områdets värderingar och yrkesetiska principer och förbundit sig att följa dem.
2. Socionomen (YH) kan reflektera över de yrkesetiska frågor som förutsätts inom det sociala området
3. Socionomen (YH) kan beakta det unika hos varje enskild individ och fungera i situationer där det råder värderingskonflikter
4. Socionomen (YH) främjar jämlikhet och tolerans samt strävar till att förebygga utslagning ur ett samhälls-, samfunds- och individperspektiv.

Kompetens i klientarbete

5. Socionomen (YH) identifierar den egna människosynens och värdegrundens betydelse i arbetet med olika klienter och klientgrupper
6. Socionomen (YH) kan stöda klientens delaktighet genom att skapa en professionell interaktions- och samarbetsrelation.
7. Socionomen (YH) förstår klientens behov och stöder klienten i att använda och stärka sina resurser i hans/hennes olika livssituationer och –skeden.
8. Socionomen (YH) kan tillämpa och utvärdera olika teoretiska orienteringsgrunder och metoder i klientarbetet.
9. Socionomen (YH) kan målinriktat stöda och handleda olika klienter och klientgrupper i deras vardag.
10. Socionomen (YH) kan beskriva och utvärdera klientprocessens olika skeden och på basen av detta utveckla sitt arbete.

Kompetens i det sociala områdets servicesystem

11. Socionomen (YH) känner till servicesystem med tillhörande juridiska föreskrifter och informationssystem vilka stöder välfärd och social trygghet samt kan tillämpa dessa.
12. Socionomen (YH) kan förutse och förstå förändringar i välfärdsservicen samt kan delta i serviceutveckling och –produktion.

13. Socionomen (YH) kan bedöma klientens servicebehov i olika livsskeden och behärskar servicehandledning samt det förebyggande arbetets utgångspunkter och metoder.
14. Socionomen (YH) kan fungera som sakkunnig för det sociala området i mångprofessionella arbetsgrupper och nätverk, samt kan verka för ett fungerande skydds nätverk för klienten.

Kritisk och delaktighetsfrämjande samhällsinriktad kompetens

15. Socionomen (YH) kan ur ett regionalt, nationellt och internationellt perspektiv analysera strukturer och processer, vilka förorsakar ojämlikhet och utslagning.
16. Socionomen (YH) kan använda olika metoder i samhällsinriktat socialt arbete, samhällelig påverkan och kommunikation.
17. Socionomen (YH) kan stöda medborgarnas delaktighet och kan i samarbete med klienter och andra aktörer medverka i intressebevakande arbete.

Forsknings- och utvecklingsinriktad kompetens

18. Socionomen (YH) har omfattat ett reflektivt, forskande och utvecklingsinriktat arbetssätt.
19. Socionomen (YH) har kunskaper i praxisförankrad forskning och kan producera ny kunskap.
20. Socionomen (YH) kan planera, förverkliga, utvärdera och rapportera utvecklingsprojekt inom det sociala området.

Ledarskapskompetens

21. Socionomen (YH) känner till grundprinciperna för ekonomi- och personalförvaltning.
22. Socionomen (YH) kan fungera som förman i en arbetsgemenskap
23. Socionomen (YH) kan utveckla arbetsgemenskaper, serviceprocesser samt kunskaper inom det sociala området.
24. Socionomen (YH) kan fatta beslut i oförutsedda situationer.
25. Socionomen (YH) har grundförutsättningar att verka som självständig företagare inom området.

Källa: Sossiaalialan AMK-verkosto, 2017, *Utbildningsprogrammet för det sociala området: Kompetenser för Socionom (YH) examen*, tillgänglig:
https://laroplaner.novia.fi/sbok2017/files/kompetenser/3590_1.pdf Hämtad: 10.11.2022

Bilaga 5

BARNVÅRDSFÖRENINGEN
www.bvif.fi

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS ANSÖKAN OM FORSKNINGSTILLSTÅND

1. TUTKIMUSLUVAN HAKIJA DEN SOM ANSÖKER OM FORSKNINGSTILLSTÅND

Nimi Namn Naomi Teir, Frida Vesterlund & Vanessa Troberg
Puhelinnumero ja sähköpostiosoite Telefonnummer och e-postadress XXX
Toimipaikka, tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö Enhet, forskningsinstitution, läroanstalt eller annan sammanslutning Yrkeshögskolan Arcada
Suoritettut tutkinnot ja tämän hetkinen työtehtävä tai koulutusala Avlagda examina och aktuell arbetsuppgift eller aktuellt utbildningsområde Socionom/ Det sociala området

2. TUTKIMUKSEN OHJAAJA/JOHTAJA HANDELDARE/LEDARE FÖR UNDERSÖKNINGEN

Nimi Namn Eva Edgren
Puhelinnumero ja sähköpostiosoite Telefonnummer och e-postadress XX
Toimipaikka, tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö Enhet, forskningsinstitution, läroanstalt eller annan sammanslutning Yrkeshögskolan Arcada

3. TUTKIMUS UNDERSÖKNING

Tutkimuksen nimi, aihe ja lyhyt kuvaus (tutkimuksen tavoitteet, tutkimusongelma) Undersökningens namn, tema och en kort beskrivning av undersökningen (målen för undersökningen, undersökningsproblemet)			
Vi skriver vårt lärodomsprov med rubriken "Socionomens roll inom småbarnspedagogiken - Saknaden av en tydlig arbetsbeskrivning". Vi vill klargöra socionomens roll inom småbarnspedagogiken i och med den nya arbetsbeteckningen. Det finns för tillfället bristfällig information på svenska om socionomens roll inom småbarnspedagogiken. Vi vill intervjua socionomutbildade lärare inom småbarnspedagogiken. Vi upplever själv att söktrycket till att ta socionom inom småbarnspedagogiks-behörigheten skulle eventuellt öka då studeranden får en klarhet i vad befattningen innebär. Inför intervjun kommer vi att bifoga material som stöder intervjun.			
Tutkimuksen taso Undersökningens nivå			
1 Väitöskirja Doktorsavhandling	2 Lisensiaattitutkimus Licentiatavhandling	3 Pro gradu Avhandling pro gradu	4 Kandidaatin tutkielma Kandidatavhandling
5 Ylempi AMK Högre YHS	6 AMK ☒ YHS	7 Muu, mikä Annan, vilken	
Barnavårdsföreningen i Finland yksiköt/jaos, joissa tutkimus on tarkoitus tehdä De enheter/den enhet där undersökningen är avsedd att genomföras			
Barnavårdsföreningen			

Tutkimuksen kohdealue Objektet för undersökningen (barn, föräldrar, personal, daghem, administration, familjeenheter)			
Socionomutbildade som arbetar som lärare inom småbarnspedagogiken.			
Aineistonkeruumenetelmä(t) / Materialinsamlingsmetod(er)			
1 Kysely Enkät	2 Haastattelut Intervjuer X	3 Asiakirja-/tilastoanalyysi Dokument-/statistikanalys	4 Koeasetelma Försöksutformning
5 Havainnointi Observation	6 Muu, mikä Annan, vilken		
Aineiston suunniteltu keruu aika Planerad tidsperiod för insamling av material			
19.12.2022 - 31.3.2023			
Tutkimuksen arvioitu valmistumisaika Uppskattad tidpunkt då undersökningen antas bli färdig			
31.12.2023			

4. TUTKIMUSSUUNNITELMAN JULKISUUS FORSKNINGSPLANENS OFFENTLIGHET

☒	Annan Barnavårdsföreningen i Finlandille luvan antaa tutkimussuunnitelmaani koskevia tietoja ulkopuolisille. Jag ger Barnavårdsföreningen mitt samtycke till att lämna ut uppgifter om min forskningsplan till utomstående.
☐	Tutkimussuunnitelmastani ei saa antaa tietoja ulkopuolisille. Uppgifter om min forskningsplan får inte lämnas ut till utomstående.

5. TUTKIMUKSEN EETTINEN ARVIOINTI ETISK UTVÄRDERING AV UNDERSÖKNINGEN

Miten tutkimuksen eettiset näkökohdat on otettu huomioon tutkimuksessa? / Hur beaktas de etiska synpunkterna i undersökningen?

Till att börja med är det viktigt att klargöra syftet med intervjun och studien för deltagarna. Vi kommer respektera de intervjuades integritet. Vi formulerar frågor med hänsyn och respekt samt ser till att intervjuerna inte kan kopplas till deltagarna. De är anonyma och deras identitet kommer inte att synas i arbetet. Deltagarna får avbryta deltagandet när som helst utan att behöva ge någon orsak varför. Efter att arbetet är godkänt eller när intervjuerna transkriberats kommer alla inspelningar att raderas.

6. AIHEUTUVAT KUSTANNUKSET KOSTNADER FÖR BARNAVÅRDSFÖRENINGEN I FINLAND

Arvio aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista / Uppskattning av extra kostnader som orsakas

Inga kostnader.

7. TUTKIMUKSESSA KÄYTETTÄVÄT TIEDOT JA SUOSTUMUS UPPGIFTER SOM ANVÄNDS I UNDERSÖKNINGEN OCH SAMTYCKE

Asiakirjatiedot, mitkä, mistä ja millaisin luvuin
Dokumentuppgifter, vilka, varifrån och med vilka tillstånd. Inga dokumentuppgifter behövs

Då forskningslovet har godkänts kommer vi att skicka informationsbrev, en samtyckesblankett och intervjuguiden till de berörda enheterna.

Muut tiedot (esim. tutkittavilta haastatteluun/kyselyin saatavat tiedot, näytteet yms.)
Andra uppgifter (t.ex. uppgifter som erhållits genom intervjuer/enkäter, prover m.m.)

Liitteenä yhteydenotto- ja informointikirjeet ja suostumusasiakirjat Kontakt- och informationsbrev samt dokument om samtycke bifogas

8. TUTKIMUSREKISTERIN TIETOTYYPI TYPET AV DATA I UNDERSÖKNINGSREGISTRET

Tutkimus ei sisällä henkilöiden tunnistetietoja. Ei synny rekisteriä. Undersökningen innehåller inte uppgifter som personer kan identifieras av. Något register uppstår inte.
Tutkimusrekisteriin kerättävät tunnistetieto- ja yksilöintitiedot eriteltyinä (myös esim. kuva- tai videomateriaali, joista henkilö on tunnistettavissa, edellyttää tutkimusrekisteriä). Specifikation av personuppgifter som ska samlas in i ett undersökningsregister (även t.ex. bild- och videomaterial, ur vilka personer kan identifieras, kräver ett undersökningsregister)
Personuppgifter som ska samlas in är; utbildning och yrkestitel. Vi kommer att bilda intervjuutifrågor som sedan kommer att förvaras i en låst mapp (med kod) som endast Naomi, Vanessa och Frida kommer åt.

Henkilörekisteri on käyttötarkoituksensa vuoksi yhteenkuuluvista merkinnöistä muodostuvaa henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, jota käsitellään osin tai kokonaan automaattisen tietojenkäsittelyn avulla taikka joka on järjestetty kortistoksi, luetteloksi tai muulla tavoin siten, että henkilöä koskevat tiedot voidaan löytää. Henkilötiedolla tarkoitetaan henkilötietolain 3 §:n mukaan kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi. Henkilötietolain 10 §:n mukaan rekisterinpitäjän on laadittava henkilörekisteristä rekisteriseloste. Tutkimuslupahakemukseen edellytetään tällöin liitettäväksi tieteellisen tutkimuksen rekisteriseloste. (www.tietosuoja.fi – lomakkeet)

Personregister är en datamängd som innehåller personuppgifter och som består av anteckningar som hör samman på grund av sitt användningsändamål, och som helt eller delvis behandlas med automatisk databehandling eller har ordnats som ett kartotek, en förteckning eller på ett annat motsvarande sätt så att information om en bestämd person kan hittas. Med personuppgifter avses enligt 3 § i personuppgiftslagen alla slags anteckningar som beskriver en fysisk person eller hans eller hennes egenskaper eller levnadsförhållanden som kan hänföras till honom eller henne själv eller till hans eller hennes familj eller någon som lever i gemensamt hushåll med honom eller henne. Enligt 10 § i personuppgiftslagen ska den registeransvarige göra upp en registerbeskrivning över personregistret. Till ansökan om forskningstillstånd ska då bifogas en registerbeskrivning av den vetenskapliga undersökningen. (<http://www.tietosuoja.fi/1559.htm> – blanketter)

9. TUTKIMUS AINEISTON HÄVITTÄMINEN/ARKISTOINTI FÖRSTÖRING/ARKIVERING AV UNDERSÖKNINGSMATERIALET

Tutkimuksen henkilörekisteri hävitetään tutkimuksen päättyttyä Personregistret för undersökningen förstörs efter avslutad undersökning

Tutkimusaineisto ja tunnistetiedot hävitetään kokonaisuudessaan, miten ja milloin?
Undersökningsmaterialet och identifieringsuppgifterna förstörs i sin helhet, när och hur?

Då arbetet är slutfört (senast 31.12.2023) raderas allt insamlat material utöver det använda material som lagts till i arbetet.

Tutkimusaineisto säilytetään ilman tunnistetietoja, tunnistetietojen hävittämistapa? Undersökningsmaterialet förvaras utan identifieringsuppgifter, hur och när förstörs identifieringsuppgifterna?

Då arbetet är slutfört förstörs allt material genom att raderas från alla låsta mappar.

Tutkimusaineisto arkistoidaan tunnistetiedoin tutkimuksen päättyttyä.

Undersökningsmaterialet arkiveras med identifieringsuppgifter efter undersökningen

Arkistolaissa tarkoitettuna viranomaisen aineistona arkistolain säännösten nojalla arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti, mihin?
Enligt arkivbildningsplanen som myndighetsmaterial med stöd av stadagandena i arkivlagen, var?

Vi kommer att radera det inspelade materialet samt transkriberingen efter att utvalda data lagts till i arbetet.

Aineiston arkistointiin haetaan Kansallisarkiston lupa ilman tunnistetietoja.

För arkivering av materialet utan identifieringsuppgifter anhängs tillstånd hos Nationalarkivet.

10. SALASSA PIDETTÄVIÄ TIETOJA KOSKEVA SITOUKSEN FÖRBINDELSE ANGÅENDE SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER

Sitoudun siihen, että en ilmaise tutkimuksen yhteydessä käytettävissä olleita luottamuksellisia tietoja sivullisille. Edellä mainittu sitoumus tarkoittaa tutkimuksen yhteydessä saamiini tietojen vaihtolo- ja salassapitovelvollisuutta.

Kaikkien niiden henkilöiden, jotka käsittelevät salassa pidettäviin asiakirjoihin tai henkilörekistereihin sisältyviä tietoja, on annettava sitoumus joko tällä lomakkeella tai samansisältöisenä erillisellä liitteellä. Sitoumus on aina toimitettava alkuperäisenä (ei sähköpostilla eikä telekopiona).

Jag förbinder mig till att inte avslöja konfidentiella uppgifter till utomstående i samband med undersökningen. Ovan nämnda förbindelse betyder tystnads- och sekretessplikt som gäller de uppgifter jag erhållit i samband med undersökningen.

Alla de personer som behandlar uppgifter som ingår i de sekretessbelagda dokumenten eller personregistren ska ge en förbindelse antingen på denna blankett eller i en separat bilaga med samma innehåll. Förbindelsen ska alltid skickas in i original (inte per e-post eller som telekopia).

11. TUTKIMUSLUVAN HAKIJAN ALLEKIRJOITUS SÖKANDENS UNDERSKRIFT

Päiväys Datum	Allekirjoitus ja nimenselvennys Underskrift och namnförtydligande
8.12.2022	 Naomi Teir Vanessa Troberg Frida Vesterlund

12. TUTKIMUSLUVAN MYÖNTÄMINEN LOV TILL FORSKNING

Päiväys Datum	Allekirjoitus ja nimenselvennys Underskrift och namnförtydligande
12.12.2022	 Cecilia Jaakkola

Lomake toimitetaan
Blanketten returneras till

Cecilia Jaakkola
Chef för småbarnspedagogik

Lov till forskning på Folkhälsan

Bakgrundsuppgifter:

Studierande/ ansvarig forskningsledare: Naomi Teir, Vanessa Troberg & Frida Vesterlund
Studieinrättning: Yrkeshögskolan Arcada
Typ av examen/projekt: Lärdomsprov (Bachelor - Det sociala området)
Projektets namn: Socionom inom småbarnspedagogik - saken av en tydlig arbetsbeskrivning
Enhet där examens- eller forskningsarbetet genomförs: Folkhälsans daghem

Handledare: Eva Edgren
Folkhälsan handledare/kontaktperson: Lena Wallin-Oinonen

Sammandrag av planen för examensarbetet (forskningsplanen bifogad)

Vi, Naomi Teir, Vanessa Troberg och Frida Vesterlund är tredje årets socionomstudierande vid Yrkeshögskolan Arcada i Helsingfors. Vi håller på att skriva vårt examensarbete och syftet med vår studie är att klargöra socionomens roll inom småbarnspedagogiken med tanke på den nya yrkesbeteckningen. Till vår studie vill vi intervjua socionomer som jobbar inom småbarnspedagogiken. Vi önskar att få ett brett deltagande för att få bästa möjliga resultat till vår studie. Vi hoppas att intervjuerna kunde genomföras på daghemmet för att göra det smidigt för deltagarna att kunna snabbt återvända till arbetet efter intervjuerna. Intervjuerna är planerade att ta max 30 minuter. Intervjuerna kommer att bandas in, med samtycke. Deltagandet är frivilligt och man kan när som helst avbryta deltagandet under studiens gång. Informationen behandlas konfidentiellt. Materialet som samlas in kommer att förvaras på ett säkert ställe där ingen utomstående kan ta del av det. Allt insamlat material kommer att förstöras när studien har slutförts. Tidperioden för intervjuerna skulle vara 16.1.2023-31.3.2023.

Tidperioden för intervjuerna skulle vara 16.1.2023-31.3.2023.

Beslut

Anhållan godkänns. Arbetet skall göras upp i samråd med Folkhälsan Valfärds utsedda ansvarsperson/kontaktperson. Arbetet bör följa kriterier för god vetenskaplig forskning samt de etiska principer som ett arbete av denna karaktär förutsätter. I det slutliga examensarbetet bör organisationen ej kunna identifieras, ej heller deltagarnas eller handledares namn ska framkomma.

Folkhälsan Valfärd Ab
Mannerheimvägen 97
00280 Helsingfors
Tfn +358 9 315 000
FO-nr: 1801682-8

Det är helt frivilligt att delta och deltagarna skall informeras väl om projektet, metoden och hur datamaterialet sam resultatet används. Medverkandes lov bör inskaffas skriftligt. Den slutliga rapporten ska delges Folkhälsan.

Helsingfors 18.1.2023

Åsa Rehn, HR-chef Folkhälsan Välfärd Ab

Till kännedom inom Folkhälsan; Lena Wallin-Oinonen

Bilaga 7
ANHÅLLAN OM FORSKNINGSLOV

Bensow
Anna Sonck-Räihä

Hej,

Vi, Naomi Teir, Vanessa Troberg och Frida Vesterlund är tredje årets socionomstuderande vid Yrkeshögskolan Arcada i Helsingfors. Vi håller på att skriva vårt examensarbete och syftet med vår studie är att klargöra socionomens roll inom småbarnspedagogiken med tanke på den nya yrkesbeteckningen.

Vi är intresserade av att intervjua socionomutbildade som jobbar inom småbarnspedagogiken. Vi önskar att få ett brett deltagande för att få bästa möjliga resultat till vår studie. Vi hoppas att intervjuerna kunde genomföras på daghemmet för att göra det smidigt för deltagarna att snabbt kunna återvända till arbetet efter intervjuerna.

Intervjuerna är planerade att ta max 30 min. Intervjuerna kommer att bandas in. Deltagandet är frivilligt och man kan när som helst avbryta deltagandet under studiens gång. Informationen behandlas konfidentiellt. Materialet som samlas kommer att förvaras på ett säkert ställe där ingen utomstående kan ta del av det. Allt insamlat material kommer att förstöras när studien har slutförts.

Vi strävar efter att genomföra intervjuerna under februari 2023.

Vänligen kontakta oss om ni har frågor.

Naomi Teir

Socionomstuderande

e-post: xxx

Tel: xxx

Frida Vesterlund

Socionomstuderande

e-post: xxx

Tel: xxx

Vanessa Troberg

Socionomstuderande

e-post: xxx

Tel: xxx

Eva Edgren

Handledare

e-post: xxx

Tel: xxx